

Kimyo sanoati sohasida kasbiy malakalarni
rivojlantirish bo'yicha
tarmoq kengashi

Kimyo sanoati sohasi

TARMOQ MALAKA RAMKASI

TOSHKENT - 2026

“Kimyo sanoati sohasi” tarmoq malaka ramkasi 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Tarmoq malaka ramkasi shakli” va Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Tarmoq malaka ramkasini ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga asosan Kimyo sanoati sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

TARMOQ MALAKA RAMKASI

Reyestr raqami:

UZ-TMR-2026-T1.0-007

1. Umumiy talablar va asosiy tushunchalar

Mazkur Tarmoq malaka ramkasi O'zbekiston Respublikasi Milliy malakalar ramkasi hamda Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori (MMK-2025)ga muvofiq ishlab chiqilgan bo'lib, kimyo sanoati tarmog'i bo'yicha sakkizta malaka darajasini tarmoqda qo'llaniladigan bilim, ko'nikma (mahorat), ma'suliyat va mustaqillik xususiyatiga qarab tasniflaydi.

Tarmoq malaka ramkasi kimyo sanoati tarmog'ida malaka darajalarining yagona shkalasini belgilaydi, malakalarning qiyoslanishini ta'minlaydi, kasbiy standartlar va mutaxassislar malakasini muvofiqligini tasdiqlash hamda ularning malakasini tan olish tizimi uchun asos hisoblanadi.

Kimyo sanoati sohasi yo'nalishi bo'yicha Tarmoq malaka ramkasining asosiy maqsadi kimyo sanoati tarmog'ida malaka darajalarining tizimlashtirilgan tavsifini, iqtisodiyotning istiqbollari va ustuvor yo'nalishlarini hamda tarmoqning strategik rivojlanishini hisobga olgan holda Milliy malaka ramkasi asosida mavjud malakalarga qo'yilgan talablarni shakllantirishdan, shuningdek, tarmoqlararo kompetensiyalar va turdosh mashg'ulotlar (malakalar) turlarini ko'rsatgan holda kasblar va lavozimlarni malaka darajalari bo'yicha xaritalashdan iborat.

Tarmoq malaka ramkasining vazifasi keyinchalik kasbiy standartlarni ishlab chiqish uchun kimyo sanoati tarmog'idagi joriy va istiqbolli texnologiyalarni hisobga olgan holda ishchilarning funksional xatti-harakatlari, ko'nikmalari, qobiliyatlari va bilimlariga qo'yiladigan talablarni aniqlashdan iborat.

Tarmoq malaka ramkasida quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

guruh – Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichi (IFUT (2.1-tahrir) bo'yicha iqtisodiy faoliyatning keng sohasini o'z ichiga olgan faoliyat turi;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

kichik sinf – sinf ichidagi faoliyatning aniq turlarini ifodalovchi faoliyat turi;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi — kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mineral xomashyo – qazib olingan va birlamchi ishlov berishdan o'tkazilgan foydali qazilmalar;

Noorganik moddalar (noorganik moddalar) – organik bo'lmagan oddiy moddalar va kimyoviy birikmalar, ya'ni ularning tarkibida uglerod bo'lmagan moddalar. Shuningdek, ba'zi uglerodli birikmalar (karbidlar, siyanidlar, karbonatlar, uglerod oksidlari, CO va CO₂ va an'anaviy ravishda noorganik deb tasniflanadigan ba'zi boshqa moddalar). Noorganik moddalar organik moddalargagina xos bo'lgan uglerodli tuzilishiga ega emas.

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

organik modda – organik birikma, ya'ni uglerodning boshqa elementlar bilan birikishidan hosil bo'lgan birikma; 2) geologiyada — tabiiy organik birikmalarning murakkab aralashmasi; tuproq, dengiz va ko'l cho'kindilari, cho'kindi tog' jinslari, shuningdek, yer usti va yer osti suvlari tarkibida bir oz miqdorda bo'ladi. Organik moddaning bosh manbai, asosan, o'simliklardir. Organik moddaning gumus, sapropel va liptobolit xillari bor. Cho'kindi jinslarda o'rta hisobda 15–20 kg/m³ chamasida bo'ladi. Ko'mir va yonuvchi slaneslarning asosiy massasini tashkil etadi; neft va yonuvchi gazlarning manbai deb hisoblanadi.

sinf – guruh ichida iqtisodiy faoliyatning oʻrtacha darajada (tor doirada) aniqlangan turlarini ifodalovchi faoliyat turi;

Tarmoq malakalar ramkasini ishlab chiqishda asos boʻlgan normativ-huquqiy hujjatlar:

Oʻzbekiston Respublikasining “Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish toʻgʻrisida”gi Oʻzbekiston Respublikasi qonuniga oʻzgartish va qoʻshimchalar kiritish haqida 2014-yil 6-maydagi OʻRQ-370-son qonuni;

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-oktabrdagi "Kasbiy taʼlimda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish va xalqaro taʼlim dasturlarini joriy qilish chora-tadbirlari toʻgʻrisida"gi PF-158-son farmoni;

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabrdagi “2030-yilgacha Oʻzbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga oʻtishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish boʻyicha chora-tadbirlar toʻgʻrisida”gi PQ-436-son qarori;

Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi “Oʻzbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PQ-345-son qarori;

Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 17-iyundagi "Oʻzbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini tartibga solishga qaratilgan ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash toʻgʻrisida"gi 369-son qarori;

Oʻzbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining 2025-yil 17-iyuldagi “Oʻzbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi” (IFUT-2.1), OʻzMSt 64o:2025;

Oʻzbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining 2025-yil 18-iyuldagi Mashgʻulotlarning milliy klassifikatori (MMK 2025), OʻzMSt 641:2025;

“Oʻzkimyosanoat” AJning 2021-yil 21-oktabrdagi “Korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimini joriy etishda xodimlar bilan ishlash yoʻnalishini tartibga solish va ichki meʼyoriy-huquqiy hujjatlar toʻplamini shakllantirish boʻyicha” 129-son ichki buyrugʻi;

“Oʻzkimyosanoat” AJning 2023-yil 13-fevraldagi Xodimlar bilan ishlash boshqarmasi toʻgʻrisida BN-07-son nizomi.

Asosiy qisqartmalar:

KOICA – Korea International Cooperation Agency (KOICA) (Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA);

IFUT – Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichi;

MMK– Mashgʻulotlar milliy klassifikatori;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

MCHJ – Masʼuliyati cheklangan jamiyat;

PQ – Prezident qarori;

OʻRQ – Oʻzbekiston Respublikasini Qonuni;

AJ – Aksiyadorlik jamiyati.

1. Tarmoq malaka ramkasining pasporti

Kimyo va biotexnologiya sanoati sohalari – bu xom ashyoni qayta ishlash, kimyoviy moddalar, reaktivlar, mineral o'g'itlar, polimerlar, hamda boshqa kimyoviy mahsulotlarni ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan yirik tarmoq bo'lib, u texnologik jarayonlarning murakkabligi va yuqori xavfsizlik talablariga ega.

Kimyo sanoati sohasidagi tarmoq malaka ramkasi quyidagi iqtisodiy faoliyat turlari uchun ishlab chiqilgan.

Kimyo va biotexnologiya sanoati sohasidagi TMR quyidagi iqtisodiy faoliyat turlari uchun ishlab chiqilgan:

C – seksiya Ishlab chiqaradigan sanoat.

N – seksiya Professional, ilmiy va texnik faoliyat.

O'zbekiston Respublikasida Kimyo va biotexnologiya sanoati sohalaridagi TMR Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi (IFUT-2.1)ga muvofiq quyidagi iqtisodiy faoliyat turlarini qamrab oladi.

T/r	Seksiya	Bo'lim	Guruh	Sinf	Kichik sinf
1	C – seksiya Ishlab chiqaradigan sanoat	20 Kimyo mahsulotlarini ishlab chiqarish	20.1 Asosiy kimyoviy moddalar, o'g'itlar va azotli birikmalar, birlamchi formalarda plastmassa va sintetik kauchuk ishlab chiqarish	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish	20.11.0 Sanoat gazlari ishlab chiqarish
				20.12 Bo'yoq moddalar va pigmentlar ishlab chiqarish	20.12.0 Bo'yoq moddalar va pigmentlar ishlab chiqarish
				20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.13.0 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish
				20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.14.0 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish
				20.15 O'g'itlar va azotli birikmalar ishlab chiqarish	20.15.1 O'g'itlar ishlab chiqarish
					20.15.2 Azotli birikmalar ishlab chiqarish
				20.16 Birlamchi formalarda plastmassa ishlab chiqarish	20.16.0 Birlamchi formalarda plastmassa ishlab chiqarish
				20.17	20.17.0

				Birlamchi formalarda sintetik kauchuk ishlab chiqarish	Birlamchi formalarda sintetik kauchuk ishlab chiqarish
			20.2 Pestitsidlar va boshqa agrokimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.20 Pestitsidlar va boshqa agrokimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.20.0 Pestitsidlar va boshqa agrokimyoviy moddalar ishlab chiqarish
			20.3 Bo'yoqlar, laklar va shu kabi bo'yovchi moddalar, bosmaxona bo'yoqlari va mastikalar ishlab chiqarish	20.30 Bo'yoqlar, laklar va shu kabi bo'yovchi moddalar, bosmaxona bo'yoqlari va mastikalar ishlab chiqarish	20.30.0 Bo'yoqlar, laklar va shu kabi bo'yovchi moddalar, bosmaxona bo'yoqlari va mastikalar ishlab chiqarish
			20.4 Sovun va yuvish vositalari, tozalash va sayqallash preparatlari, parfyumeriya va pardozi vositalari ishlab chiqarish	20.41 Sovun va yuvish vositalari, tozalash va sayqallash preparatlari ishlab chiqarish	20.41.0 Sovun va yuvish vositalari, tozalash va sayqallash preparatlari ishlab chiqarish
				20.42 Parfyumeriya va pardozi vositalari ishlab chiqarish	20.42.0 Parfyumeriya va pardozi vositalari ishlab chiqarish
			20.5 Boshqa kimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.51 Portlovchi moddalar ishlab chiqarish	20.51.0 Portlovchi moddalar ishlab chiqarish
				20.52 Yelim ishlab chiqarish	20.52.0 Yelim ishlab chiqarish
				20.53 Efir moylari ishlab chiqarish	20.53.0 Efir moylari ishlab chiqarish
				20.59 Boshqa toifalarga kiritilmagan kimyoviy moddalar ishlab chiqarish	20.59.0 Boshqa toifalarga kiritilmagan kimyoviy moddalar ishlab chiqarish

			20.6 Sun'iy tolalar ishlab chiqarish	20.60 Sun'iy tolalar ishlab chiqarish	20.60.0 Sun'iy tolalar ishlab chiqarish
2	N – seksiya Professional, ilmiy va texnik faoliyat	71 Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi faoliyat	71.2 Texnik sinovlar va tahlillar	71.20 Texnik sinovlar va tahlillar	71.20.0 Texnik sinovlar va tahlillar

TMR quyidagi kasbiy faoliyat turlari va mashg'ulotlar guruhlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

T/r	Mashg'ulot guruhi kodi	Mashg'ulot guruhi nomi
1.	11200	Markaziy tashkilotlar, muassasalar va korxonalarning rahbarlari
2.	12190	Boshqa mashg'ulotlar guruhlariga kiritilmagan moliyaviy-iqtisodiy va ma'muriy ishlar bo'yicha boshqaruvchilar, b.g.k.
3.	13211	Ishlab chiqarish sanoati sohasida ishlab chiqarish va foydalanish bo'limlari rahbarlari
4.	13212	Energiya ta'minoti sohasida ishlab chiqarish va foydalanish bo'limlari rahbarlari
5.	13219	Boshqa mashg'ulotlar guruhlariga kiritilmagan ishlab chiqarish sanoati, energiya ta'minoti, suv ta'minoti, chiqindilarni yig'ish va tozalash sohalarida ishlab chiqarish va foydalanish bo'limlari rahbarlari, b.g.k.
6.	13220	Konchilik, qazib olish sanoatida ishlab chiqarish va foydalanish bo'limlari boshliqlari
7.	13460	Moliyaviy faoliyat va sug'urta sohasidagi xizmatlar va bo'limlar rahbarlari
8.	21130	Kimyogarlar
9.	21411	Ishlab chiqarishni tashkil etish bo'yicha muhandislar
10.	21451	Muhandis-kimyogarlar (umumiy)
11.	31111	Kimyo sohasidagi texniklar
12.	31322	Suv tozalash inshootlari operatorlari
13.	31323	Oqava suvlar va kanalizatsiya tizimlari operatorlari
14.	31330	Kimyoviy xomashyoni qayta ishlash jarayonlari bo'yicha nazoratchilar
15.	71190	Boshqa boshlang'ich guruhlariga kiritilmagan qurilish va turdosh kasblar ishchilari, b.g.k.
16.	72149	Boshqa mashg'ulotlar guruhlariga kiritilmagan konstruksion material tayyorlovchilar va montaj qiluvchilar, b.g.k.
17.	81121	Rudaga ishlov berish va boyitish operatorlar
18.	81122	Tog' jinslariga ishlov berish va boyitish operatorlari
19.	81219	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan metall eritish uskunalariga xizmat ko'rsatish va metallga termik ishlov berish uskunalariga ishchilari (operatorlari), b.g.k
20.	81229	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan silliqlash, metallash va metallarga himoya qobig'i berish qurilmalari operatorlari, b.g.k.

21.	81311	Kimyoviy moddalarni maydalash, ezish, silliqdash, eritish va aralashtirish uskunalari operatorlari
22.	81312	Termokimyoviy ishlov berish operatorlari
23.	81313	Kimyoviy filtratsiya va ajratish operatorlari
24.	81314	Kimyoviy distillyatsiya apparati va reaktor operatorlari
25.	81315	Sintetik tola ishlab chiqarish operatorlari
26.	81316	Kimyoviy o'g'itlar ishlab chiqarish operatorlari
27.	81317	Lak-bo'yoq mahsulotlari ishlab chiqarish operatorlari
28.	81319	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan kimyoviy xomashyoni, neft va neft mahsulotlarini, boshqa metall bo'lmagan mineral mahsulotlarni qayta ishlash zavodlariga xizmat ko'rsatuvchi operatorlar, apparatchilar va turdosh kasb ishchilari, b.g.k.
29.	81541	Matolarni oqartirish operatorlari
30.	81549	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan oqartirish, bo'yash, xomashyo, yarim tayyor va tayyor mahsulotlarni tozalash uskunalarga xizmat ko'rsatuvchi operatorlar, b.g.k.
31.	81607	Oziq-ovqatni termik va mexanik ishlash operatorlari
32.	81609	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash uskunalari va shu kabi uskunalariga xizmat ko'rsatuvchi operatorlar, b.g.k.
33.	81819	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan shisha va keramika ishlab chiqarish uskunalarga xizmat ko'rsatuvchi operatorlar, b.g.k.
34.	81822	Qozonxona operatorlari
35.	81829	Boshqa mashg'ulot guruhlariga kiritilmagan bug' dvigatellari va qozonxonalarning operatorlari, b.g.k.

3.Tarmoq tahlili

Kimyo sanoati xalq xo'jaligining eng inqilobiy tarmog'i bo'lib, butun iqtisodiy taraqqiyotga hal qiluvchi ta'sir ko'rsatadi. Kimyo sanoatining xom ashyosi bu bitmas tuganmas moddalar: tuproq, suv, havo, tabiiy qazilmalar (neft, gaz, toshko'mir, slanes, rudalar) hatto atrof muhitni ifloslantiruvchi chiqindilar, tutunlar, zaharli gazlar va boshqalardir.

Kimyo sanoati mana shu xomashyolardan xalq xo'jaligining qariyb barcha tarmoqlari uchun bir necha o'n minglab qimmatbaho mahsulotlar: plastmassalar, kauchuk va rezina, kimyoviy tolalar, charm, o'g'itlar, bo'yoqlar, laklar, chinni bo'yoqlar, shisha, sement, spirtlar, kislotalar, erituvchilar, motor yoqilg'ilari, surkov moylari, portlovchi moddalar, koks, rangli va qora metallar va ularning qotishmalari, dori darmonlar hatto ayrim oziq-ovqat mahsulotlari va boshqalar ishlab chiqilmoqda.

Bugungi kunda "O'zkimyosanoat" AJ tarmog'ida jami 21 ta korxona mavjud bo'lib, ulardan 6 tasi asosiy, yirik va yetakchi korxonalar hisoblanadi. "O'zkimyosanoat" AJ tarmog'ida asosiy, yirik korxonalar quyidagilar:

“Navoiyazot” AJ.

Ishlab chiqariladigan mahsulotlar va ko'rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari	Ammiakli selitra, ammoniy sulfati, nitron tolasi, uksus kislotasi, sianli natriy, azot kislotasi, uglerod oksidi gazi, metanol, texnik solyan kislotasi, poliakrilamid, gaz holatli argon, formalin, suyuq xlor, uniflok, Karbamid-formaldegid smolasi, atsetilen, fosforli ammiakli selitra, “A” markali metanol, dimetil efir va boshqalar
Ishlab chiqarishda zarur bo'lgan asosiy xom-ashyo	Tabiiy gaz, kationli rang beruvchi moddalar, katalizatorlar, sorbital, sorbitan, gidroksinon, monoetanolamin, kalsiylashtirilgan soda, texnik tuz, porofor, izopropil spirti, diizopropil efiri, itakon kislotasi, temir kuporos, oltin gugurt, termolan, triamon
Asosiy mahalliy iste'molchilar	Qishloq xo'jaligi, NTMK, “O'zkimyosanoat” AJ korxonalari, OKMK, “NavoiyIES” OAJ, “Chkalov nomidagi TAICHB” AJ, TTZ, “YUPK” OAJ
Asosiy chet ellik iste'molchilar	Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston, Xitoy, Pokiston, Turkiya, Ukraina
Ishchilar soni	8500
Korxonaning 2023 — 2024 yilgi iqtisodiy ko'rsatkichlari va 2025 yilda kutilayotgan natijalari haqida ma'lumot	2023-yilda korxona tomonidan tovar mahsulotlari ishlab chiqarish xajmi 5 220,3 mlrd. so'mni, 2024-yilda 6 125,3 mlrd. so'm (o'sish sur'ati – 110,7 foiz)ni tashkil etdi, 2025-yilda esa korxona tomonidan 6 918,0 mlrd. so'mlik tovar mahsulotlari ishlab chiqarish rejalashtirilgan bo'lib, 2024-yilga nisbatan o'sish sur'ati – 106,0 foizni tashkil etishi kutilmoqda. Ishlab chiqarish quvvatlari reja ko'rsatkichlarini bajarish orqali, jamiyatning sof foydasi 2023-yilda 28,4 mlrd. so'mni, 2024-yilda 81,1 mlrd. so'mni tashkil etdi hamda 2025-yilda jamiyatning sof foydasi 120,1 mlrd. so'mni tashkil etidi.

“Maxam-Chirchiq” AJ:

Ishlab chiqariladigan mahsulotlar va ko'rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari	Ammiakli selitra, karbamid, ammoniy sulfati, ammiak, ammiakli suv, azot kislotasi, katalizatorlar, ammoniy karbonati, uglerod oksidi gazi, karbomid ammiak qorishmasi, zichligi kam bo'lgan ammiyakli selitra, ammiak ishlab chiqarish uchun katalizatorlar, fosfomochevina, magniy sulfati va boshqalar
Ishlab chiqarishda zarur bo'lgan asosiy xom-ashyo	Tabiiy gaz, kaustik soda, oltin gugurt, texnik solyan kislotasi, formalin, metanol, monoetanolamin
Asosiy mahalliy iste'molchilar	Qishloq xo'jaligi, kimyo va sanoatning boshqa tarmoqlar korxonalari
Asosiy chet ellik iste'molchilar	Qozog'iston, Tojikiston, Afg'oniston, Turkmaniston, Qirg'iziston, Xitoy, Turkiya
Ishchilar soni	5800
Korxonaning 2023 - 2024 yilgi iqtisodiy ko'rsatkichlari va 2025 yilda kutilayotgan natijalari haqida ma'lumot	2023-yilda korxona tomonidan tovar mahsulotlari ishlab chiqarish xajmi 2 457.4 mlrd. so'mni, 2024-yilda 2 539.1 mlrd. so'm (o'sish sur'ati – 104,7 foiz)ni tashkil etdi, 2025-yilda esa korxona tomonidan 2 798,4 mlrd. so'mlik tovar mahsulotlari ishlab chiqarilib, 2024-yilga nisbatan o'sish sur'ati – 108,4 foizni tashkil etidi. Ishlab chiqarish quvvatlari reja ko'rsatkichlarini bajarish orqali, jamiyatning sof foydasi 2023-yilda 221,3 mlrd. so'mni, 2024-yilda -17.7 mlrd. so'mni tashkil etdi hamda 2025-yilda jamiyatning sof foydasi 17.5 mlrd. so'mni tashkil etdi.

“Ammofos-Maxam” AJ

Ishlab chiqariladigan mahsulotlar va ko'rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari	Ammofos, ammoniy sulfat fosfat, suprefos, ammoniy sulfati, DVP, elektrolit, oltin gugurt kislotasi, ozuqa fosfati (chorvachilik, parrandachilik va baliqchilik sanoati uchun), trinatriy fosfat va boshqalar
Ishlab chiqarishda zarur bo'lgan asosiy xom-ashyo	Fosfor uni, oltin gugurt, ammiak
Asosiy mahalliy iste'molchilar	Qishloq xo'jaligi, kimyo va sanoatning boshqa tarmoq korxonalari
Asosiy chet ellik iste'molchilar	Tojikiston, Afg'oniston, Xitoy
Ishchilar soni	2500
Korxonaning 2023 — 2024 yilgi iqtisodiy ko'rsatkichlari va 2025 yilda kutilayotgan natijalari haqida ma'lumot	2023-yilda korxona tomonidan tovar mahsulotlari ishlab chiqarish xajmi 1 297,7 mlrd. so'mni, 2024-yilda 1 301,3 mlrd. so'm (o'sish sur'ati – 98,5 foiz)ni tashkil etdi, 2025-yilda esa korxona tomonidan 1 465,4 mlrd. so'mlik tovar mahsulotlari ishlab chiqarish rejalashtirilgan bo'lib, 2024-yilga nisbatan o'sish sur'ati – 112,0 foizni tashkil etishi kutilmoqda. Ishlab chiqarish quvvatlari reja ko'rsatkichlarini bajarish orqali, jamiyatning sof foydasi 2023-yilda 129,5 mlrd. so'mni, 2024-yilda 22,0 mlrd. so'mni tashkil etdi hamda 2025-yilda jamiyatning sof foydasi 73,9 mlrd. so'mni tashkil etdi.

“Dehqonobod kaliy zavodi” AJ

Ishlab chiqariladigan mahsulotlar va ko'rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari	Xlorli kaliy GOST 4568-95, texnik tuz
Ishlab chiqarishda zarur bo'lgan asosiy xom-ashyo	Silvinit rudasi
Asosiy mahalliy iste'molchilar	Dehqon va fermer xo'jaliklari
Asosiy chet ellik iste'molchilar	Shri Lanka, BAA, Qozog'iston, Gruziya, Vietnam, Malayziya, Xitoy
Ishchilar soni	1176
Korxonaning 2023 — 2024 yilgi iqtisodiy ko'rsatkichlari va 2025 yilda kutilayotgan natijalari haqida ma'lumot	2023-yilda korxona tomonidan tovar mahsulotlari ishlab chiqarish xajmi 755,9 mlrd. so'mni, 2024-yilda 766,7 mlrd. so'm (o'sish sur'ati – 101,4 foiz)ni tashkil etdi, 2025-yilda esa korxona tomonidan 774,9 mlrd. so'mlik tovar mahsulotlari ishlab chiqarish rejalashtirilgan bo'lib, 2024-yilga nisbatan o'sish sur'ati – 101,0 foizni tashkil etishi kutilmoqda. Ishlab chiqarish quvvatlari reja ko'rsatkichlarini bajarish orqali, jamiyatning sof foydasi 2023-yilda 17,7 mlrd. so'mni, 2024-yilda 44,8 mlrd. so'mni tashkil etdi hamda 2025-yilda jamiyatning sof foydasi 60,3 mlrd. so'mni tashkil etdi.

“Qo’ng’irot soda zavodi” MChJ QK

Ishlab chiqariladigan mahsulotlar va ko’rsatiladigan xizmatlarning asosiy turlari	Kalsiylangan soda, texnik tuzi
Ishlab chiqarishda zarur bo’lgan asosiy xom-ashyo	Texnik maqsadlar uchun ko’l tuzi, ohaktosh
Asosiy mahalliy iste’molchilar	Oyna ishlab chiqarish va kimyo sanoati korxonalari, qurilish korxonalari
Asosiy chet ellik iste’molchilar	Qirg’iziston, Turkiya
Ishchilar soni	1362
Korxonaning 2023 — 2024 yilgi iqtisodiy ko’rsatkichlari va 2025 yilda kutilayotgan natijalari haqida ma’lumot	2023 yilda jami 819,2 mlrd so’mlik tovar mahsulotlari, jumladan 212,7 ming tonna kalsinatsiyalagan soda ishlab chiqarildi. Reja bajarilishi 107,8%. O’sish sur’ati 129,1%.ни ташкил килди. Маҳсулот сотилиши 749,5 mlrd. sumни ташкил этиб, reja 108,2% ga bajarildi. Shundan, eksportga 13,2 mln. dollarlik mahsulot sotildi. 2024 yilda jami 764,3 mlrd so’mlik tovar mahsulotlari, jumladan 222,1 ming tonna kalsinatsiyalashgan soda ishlab chiqarildi. Reja bajarilishi 108,4%. O’sish sur’ati 14,5% ташкил килди. Маҳсулот сотилиши 217,1 ming tonna kalsinatsiyalashgan soda va 751,1 mlrd so’mlik mahsulotlar sotildi. Shundan, 18,3 mln. dollarlik (72,5 ming tonna) kalsinatsiyalashgan soda mahsulot eksport qilindi. 2025 yilda jami 735,8 mlrd so’mlik tovar mahsulotlari, jumladan 206,7 ming tonna kalsinatsiyalashgan soda ishlab chiqarilishi kutilmoqda. 206,7 ming tonna kalsinatsiyalashgan soda va 768,1 mlrd so’mlik mahsulotlar sotildi. Shundan, 22,6 mln. dollarlik (89,8 ming tonna) kalsinatsiyalashgan soda mahsulot eksport qilinishi ko’zda tutilgan.

Tarmoqqa tegishli kasblar bo’yicha kadrlar tayyorlash borasida bugungi kunda kimyo sanoati tarmog’ida 28 mingdan ortiq xodimlar faoliyat yuritmoqda. Ularning 19,1 foizini oliy ma’lumotli xodimlar, 46,4 foizini o’rta va o’rta maxsus ma’lumotli xodimlar tashkil etadi.

Hozirgi kunda kimyo sanoati tarmog’i uchun 24 ta mahalliy oliy ta’lim muassasalari hamda 2 ta xorijiy oliy ta’lim muassasalarining filiallari, shuningdek 15 ta professional ta’lim muassasalari kadrlar tayyorlab bermoqda. Kimyo sanoati tarmog’ida yiliga o’rtacha 4.4 mingdan ziyod xodimning malakasi oshiriladi.

Joriy yilda mahalliy oliy ta’lim muassasalarida jami 605 nafar mutaxassislar tayyorlanmoqda. Jumladan:

D.I. Mendeleyev nomidagi Rossiya kimyo-texnologiya universitetining Toshkent shahridagi filialida - 597 nafar, boshqa OTMlarda - 8 nafar, xorijiy oliy ta’lim muassasalarida jami 14 nafar, shu jumladan: “Koreya-O’zbekiston ilmiy-tadqiqot va loyiha instituti - Kimyo texnologiya innovatsiya markazini tashkil etish” investitsiya loyihasi doirasida - 18 nafar (7 nafar doktorant va 11 nafar magistrant).

2025-yilning yanvar oyida 948 nafar ishchi-xodimlarning malakasi oshirilgan. Ulardan respublika o'quv markazlarida 319 nafar va korxonaning o'zida 629 nafar, jami xodimlarning malakasini oshirishga 524 mln. so'mdan ortiq mablag' sarflandi.

"O'zkimyosanoat" AJ tomonidan Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) bilan birgalikda amalga oshirilayotgan "O'zbekistonda kimyo texnologiyalari markazining salohiyatini oshirish" loyihasi bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi va Koreya Respublikasi o'rtasidagi alohida strategik sheriklik munosabatlarini yanada chuqurlashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2021-yil 28-dekabrda PQ-67-son qarori ijrosi doirasida "Koreya-O'zbekiston ilmiy-tadqiqot va loyiha instituti – Kimyo texnologiya innovatsiya markazini tashkil etish" investitsiya loyihasi doirasida Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) bilan hamkorlikni yo'lga qo'ygan holda, ushbu ilmiy markazni malakali kadrlar bilan ta'minlash orqali uning salohiyatini oshirish belgilangan bo'lib, 2022-yil 24-iyunda Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) bilan "O'zkimyosanoat" AJ o'rtasida o'zaro hamkorlik to'g'risidagi xalqaro shartnoma – muhokama bayonnomasi imzolandi.

Ma'lumot uchun: Loyiha doirasida ilmiy markaz salohiyatini oshirish bo'yicha fan doktorlari (PhD), magistrantlar hamda laboratoriya xodimlarini tayyorlash, shuningdek, ilmiy markaz faoliyatini samarali tashkil etish bo'yicha birgalikda Bosh reja ishlab chiqish, seminarlar tashkil etish hamda xodimlar malakasini oshirish bo'yicha Koreya xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) tomonidan 7 mln. dollar miqdoridagi grant mablag'lari ajratilishi belgilangan.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 30-maydagi 06/1-3254-son topshirig'iga muvofiq ilmiy markazni malakali kadrlar bilan ta'minlash maqsadida 2023-2027-yillar oralig'ida 10 nafar doktorantura (PhD) va 12 nafar magistratura yo'nalishlariga Koreya Respublikasiga kimyo texnologiyasi yo'nalishi bo'yicha o'qishga yuborish 2022-yilning iyun oyidan boshlab o'tkazib kelinayotgan tanlovlar doirasida bugungi kunga qadar 11 nafar magistratura va 7 nafar doktoranturaga munosib nomzodlar saralab olinib, bahorgi va kuzgi o'quv yillari uchun mos ravishda 2023-yil mart va avgust, 2024-yil mart va sentyabr oylarida hamda 2025-yilning fevral oyida Koreya Respublikasiga o'qishga yuborildi.

Bugungi kunda 2025-yilning kuzgi o'quv yili uchun tanlovlar e'lon qilinmoqda.

Amaliyotlar – Joriy yilda tizim korxonalarida jami 322 nafar (oliy ta'lim muassasalarining 277 nafar, professional ta'lim muassasalarining esa 45 nafar) talabalariga amaliyotlar tashkil etildi. Amaliyot davrida ularga korxonalarning 43 nafar malakali mutaxassislari ustoz sifatida biriktirildi. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalarining 2 nafar professor-o'qituvchilari uchun tarmoq korxonalarida stajirovkalar tashkil etildi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida 2024-yil 30-sentyabrdagi PQ-345-sonli qarorga muvofiq "O'zkimyosanoat" AJda Kimyo sanoati sohasida kasbiy

malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashi (keyingi o'rinlarda – Tarmoq kengashi) tashkil etilgan.

Tarmoq kengashi tarkibiga kimyo sanoati sohasiga mansub bo'lgan yirik ish beruvchi korxonalarining birinchi rahbarlari kiritilgan. Tarmoq kengashiga "O'zkimyosanoat" AJ boshqaruv raisi rahbarlik qiladi. Tarmoq kengashining ishchi organi "O'zkimyosanoat" AJ va tarmoq korxonalarining bosh mutaxassislari. Shuningdek, kasbiy standartlarni ishlab chiqish maqsadida Tarmoq kengashi tomonidan doimiy faoliyat yurituvchi ekspert ishchi guruhlar tuzilgan.

Tarmoq kengashi to'g'risidagi nizom, uning tarkibi va reglamenti Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi bilan kelishilgan holda Tarmoq kengashi raisi tomonidan tasdiqlangan.

Tarmoq kengashi tomonidan kasbiy standartlarni ishlab chiqish borasida 2020-2024-yillarda quyidagi ishlar amalga oshirilgan:

Kimyo sanoati sohasiga mansub bo'lgan jami 197 ta kasb standartlari ishlab chiqilgan bo'lib ularning barchasi O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligining maxsus profstandart.uz platformasi orqali muhokamadan o'tkazilgan hamda o'rnatilgan tartibda tasdiqlangan;

Kimyo sanoati sohasi bo'yicha tarmoq malaka ramkalari ishlab chiqilgan hamda o'rnatilgan tartibda tasdiqlangan;

Xizmatchilar lavozimlari va ishchi kasblarining tarmoq tarif-malaka ma'lumotnomasi loyihasi tayyorlangan;

Kimyo sanoatiga mansub bo'lgan yirik korxonalar huzurida jami 6 ta Malakani baholash markazlari tashkil etilgan bo'lib, "O'zkimyosanoat" AJ tarmoq korxonalarining asosiy ishlab chiqarish ishchi kasblariga oid tasdiqlangan kasb standartlari asosida baholash vositalari Mehnat bozori tadqiqotlari instituti va Tarmoq kengashi tomonidan ekspertizadan o'tkazilib, belgilangan tartibda tasdiqlangan va shu asosda O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi tomonidan tegishli litsenziyalar qo'lga kiritilgan.

Zamonaviy mehnat bozorida raqobatbardosh va istiqbolli hisoblangan, yuqori talabga ega bo'lgan kasblar ro'yxati:

1.	Noorganik moddalar kimyogar-texnolog (ishlab chiqarish turlari bo'yicha)
2.	Sex texnolog (Kimyo sanoatida)
3.	Muhandis-texnolog (Kimyo sanoatida)
4.	Kimyoviy-texnologik tadqiqot laboranti
5.	Kimyogar
6.	Kimyogar texnolog
7.	Muhandis kimyogar
8.	Laborant
9.	Ishlab chiqarish laboranti
10.	Xomashyo bo'yicha texnik-kimyogar
11.	Vakuum qurilmasi mashinisti
12.	Markaziy pult boshqarmasi operatori

13.	Bug'lash apparatchisi
14.	Adipin kislotasi (bertoliy tuzi, gidrosulfit natriy, ditsiandiamid, kaliy selitrasi, kontakt massa, kriolit, litopon, mishyaksimion tuzlar, natriy nitrati va niritini, regenerativ moddalar, rux kuporosi, sulfat moylari va zaxarli dorilar, sianli metallar) ishlab chiqarish apparatchisi
15.	Ammiak selitrasi (ikki oksidli xlor, kontaktli oltingugurt kislotasi, suyuq o'g'itlar) ishlab chiqarish apparatchisi
16.	Vakuum-quritish qurilmasi apparatchisi
17.	Kaliy peroksidi ishlab chiqarish apparatchisi
18.	Mochevina ishlab chiqarish apparatchisi
19.	Nitrofokslar ishlab chiqarish apparatchisi
20.	Oksixlorlash apparatchisi
21.	Suyuq mahsulot olishga mo'ljallangan bug'lash apparatlari apparatchisi
22.	Xom aralashmalar tayyorlash apparatchisi
23.	Fizik-mexanik sinovlar laboranti
24.	Boshqaruv pulti operatori
25.	Operator (kimyo sanoatida)
26.	Flotator (flotatorchi)
27.	Apparatchi (kimyo sanoatida)
28.	Aralashmalar va eritmalar tayyorlash apparatchisi
29.	Absorbsiya (atsilirlash, gidroliz, kondensatsiya, sintezlash, haydash, elektrodializ, elektroliz) apparatchisi
30.	AG-tuzi (azot bo'yoqlari, korund, natriy metallini, silikagellar, silikat yelim, termik fosfor kislotasi, ferment va plazma o'rnini bosadigan preparatlar, fosforli birikmalar, shishaplastik tolalardan materiallarni) ishlab chiqarish apparatchisi
31.	Adiponitril (bariy tuzlari, ditsiklopentadiyen, qizil fosfor, mezdra yelimini, reagentlar, sulfat ammoniy, ftalotsianinli bo'yoqlar) ishlab chiqarish apparatchisi
32.	Aktivlashtirish (aminirlash, bromlash, bug'lantirish, bo'ktirish, degidratatsiya, dekarboksillash, depolimerizatsiya, desorbsiya, desublimatsiya, diazotlash, yenollash, izomerizatsiya, karboksillash, koagulyatsiya, kuydirish, qizdirish, qorishtirgichlar, qumoqlash, metoksillash, oksimirlash, standartlashtirish, tiklash, forsgenlash) apparatchisi
33.	Alkilirlash (gazogeneratsiya, degidirlash, ishqorlash, karbonizatsiya, namlash, oksidlash, parchalash, piroliz, pishirish, polimerizatsiya, sulfirlash) apparatchisi
34.	Ammonoliz (aralashtirgich, gidroxlorlash, konversiya, ksantogenlash, eritish) apparatchisi
35.	Asbopo'lat listlarni to'yintirish va quritish apparatchisi

36.	Asetalirlash apparatchisi
37.	Asetofenolni (karbinol, qo'shimcha mahsulotlarni, oltingugurt, ftorli bor) ajratib olish apparatchisi
38.	Adsorbsiya apparatchisi
39.	Aralashtirish apparatchisi
40.	Vanadiy katalizatori bo'linmalari uchun aralashmalar va eritmalar tayyorlash apparatchisi
41.	Asetalirlash apparatchisi
42.	Filtrlash apparatchisi
43.	Ekstragirlash apparatchisi
44.	Distilyatsiya apparatchisi
45.	Chiqindilarni utilizatsiya qilish apparatchisi
46.	Gaz generatsiyasi apparatchisi
47.	Gaz haydash apparatchisi
48.	Bug'lash va qumoqlash apparatchisi
49.	Bug'lash qurilmasi operatori
50.	Bug'latish apparatchisi
51.	Vakuum-qabulqilgichlar apparatchisi
52.	Vakuumlash (nitrozlash, saturatsiya, sovutish, cho'zish, elash) apparatchisi
53.	Gaz ajratish apparatchisi
54.	Gazni quritish apparatchisi
55.	Gazni tozalash apparatchisi
56.	Gidratatsiya apparatchisi
57.	Gidratatsiya apparatchisi (kimyo sanoati)
58.	Dori mahsulotlarini tayyorlash dastgohi apparatchisi
59.	Yigiruv eritmaları tayyorlash apparatchisi
60.	Ion almashinuv apparatchisi
61.	Ion almashinuv operatori
62.	Issiqlik tashuvchilarni qizdirish apparatchisi
63.	Ishqorli metallarni tozalash apparatchisi
64.	Katalizator tayyorlash apparatchisi
65.	Kimyo sanoati chiqindilarini qayta ishlash apparatchisi
66.	Kimyo sanoatida bo'yoqchi
67.	Kimyo sanoatida jo'vachi
68.	Kimyo sanoatida masofadan turib boshqarish pulti operatori
69.	Kimyoviy ishlab chiqarish apparatchisi
70.	Kimyoviy reaktivlar ishlab chiqarish apparatchisi
71.	Kimyoviy tahlil laboranti
72.	Kimyoviy tolalarni formalash apparatchisi
73.	Kimyoviy tolalarni eshish va o'rash operatori
74.	Kislotalarni konsentratsiyalash apparatchisi

75.	Quritish apparatchisi
76.	Gidroliz apparatchisi
77.	Quticha moylash (quticha to'ldirish, to'ldirish) dastgohlari operatori
78.	Namlik tasniflash bo'yicha apparatchi
79.	Ohak sutini tayyorlash apparatchisi
80.	Ohakni so'ndirish apparatchisi
81.	Ohakni so'ndiruvchi
82.	Sintetik yelimlovchi smola ishlab chiqarish bo'yicha apparatchi
83.	Sovun tayyorlash apparatchisi
84.	Suvni tuzsizlantirish apparatchisi
85.	Sulfat ammoniyni olish apparatchisi
86.	Suyuqlikni tozalash apparatchisi
87.	Tajribaviy ishlab chiqarish qurilmasi apparatchisi
88.	To'yintirish agregatlari apparatchisi
89.	To'qimachilik sanoati kalandrchisi (g'altaklovchisi)
90.	Uglekislota olish apparatchisi
91.	Xom aralashmalar tayyorlash apparatchisi
92.	Xomashyoni tayyorlash va yarim tayyor mahsulotlar va mahsulotlarni chiqarish bo'yicha ma'mur
93.	Havosizlantirish va filtrlash apparatchisi
94.	Sentrifugalash apparatchisi
95.	Yarim o'tkazgichli materiallar ishlab chiqarish va kimyoviy tozalash bo'yicha apparatchi
96.	Tiklash apparatchisi
97.	Qozonxona operatori
98.	Havoni ajratish apparatchisi
99.	Eritish apparatchisi
100.	Xlorlash apparatchisi
101.	Suyuq ammiak ombori apparatchisi
102.	Osmos qurilmasi operatori
103.	Kalsinator mashinisti
104.	Quyiltirgichlar apparatchisi
105.	Oqova suvlarni tozalash apparatchisi
106.	Suvni kimyoviy tozalash apparatchisi
107.	Bug'lash (aralashtirish, dozalash, kristallash, neytrallashtirish, regeneratsiya, rekuperatsiya, sterilizatsiyalash, tindirish, eritish) apparatchisi
108.	Ishqorda parchalash apparatchisi
109.	Katalizator to'rlarini o'rnatuvchi
110.	Kimyoviy reagentlarni tayyorlash apparatchisi
111.	Kimyoviy eritmalar tayyorlash apparatchisi
112.	Kompleks birikmalar olish apparatchisi

113.	Qattiq mahsulot olishga mo'ljallangan bug'lash apparatlari apparatchisi
114.	Qizdirish apparatchisi
115.	Quyish va kesish apparatchisi
116.	Polimerizatorchi
117.	Smolani matirovkalash apparatchisi
118.	Tindirish apparatchisi
119.	To'yintirish apparatchisi
120.	To'qimachilik sanoatida mersezizatsiya apparatchisi
121.	Fiksatsiya (filtrlash) apparatchisi
122.	Yuvish apparatchisi
123.	Puflash yarimavtomati operatori
124.	Namlash apparatchisi
125.	Kimyoviy ishlab chiqarishda maydalovchi

Zamonaviy texnologiyalar jadal rivojlanayotgan hozirgi davrda mehnat bozorida qator an'anaviy kasblar o'z dolzarbligini yo'qotmoqda. Ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi, raqamli texnologiyalarni keng joriy etilishi va sun'iy intellekt asosidagi tizimlarning rivoji natijasida quyidagi kasblar yo'qolib borayotgan (yoki yaqin yillarda sezilarli darajada qisqarishi kutilayotgan) kasblar sirasiga kiradi:

1. Elektroliz apparatchisi
2. Qum purkovchi
3. Xlorlash apparatchisi
4. Tindirish apparatchisi
5. Konversiya apparatchisi

Yaqin istiqbolda paydo bo'lishi kutilayotgan yoki shakllanayotgan yangi kasblar:

1. Xomashyoni tozalash apparatchisi
2. Deminerallangan suv ishlab chiqarish apparatchisi
3. Sintezlash va neytrallash apparatchi
4. Homashyo va tayyor mahsulot apparatchisi
5. Maxsus suv tozalash operatori (xom suvni tozalash, suvni mineralsizlantirish, kondensatni qayta ishlash)
6. Aylanma suv apparatchi
7. Ammiakni saqlash, gazni bug'latish uskunasi, mash'ala qurilmasi apparatchisi
8. Ozuqa suv tizimlari, o'rta bosim qozonxonasi va bug' ishlab chiqarish apparatchisi
9. Texnologik kondensatga ishlov berish apparatchisi
10. Ammiakni sintez qilish va sovitish apparatchisi
11. Yuqori bosimli qozon suvi va texnologik kondensatni tozalash apparatchisi
12. Havoni ajratish qurilmasi apparatchisi
13. Hududiy menejer;

14. Quyosh panellariga xizmat ko'rsatuvchi chilangarlari;

Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori (MMK-2025)ga kiritilmagan kasblar ro'yxati:

1.	Kimyogar texnolog
2.	Adsorbsiya apparatchisi
3.	Aralashtirish apparatchisi
4.	Vanadiy katalizatori bo'linmalari uchun aralashmalar va eritmalar Tayyorlash apparatchisi
5.	Asetalirlash apparatchisi
6.	Filtrlash apparatchisi
7.	Ekstragirlash apparatchisi
8.	Distilyatsiya apparatchisi
9.	Chiqindilarni utilizatsiya qilish apparatchisi
10.	Gaz generatsiyasi apparatchisi
11.	Gaz haydash apparatchisi
12.	Bug'latish apparatchisi
13.	Suyuq ammiak ombori apparatchisi
14.	Osmos qurilmasi operatori
15.	Bo'ktirish apparatchisi
16.	Degidratatsiya apparatchisi
17.	Dekarboksillash apparatchisi
18.	Depolimerizatsiya apparatchisi
19.	Desorbsiya apparatchisi
20.	Desublimatsiya apparatchisi
21.	Izomerizatsiya apparatchisi

4 Tarmoqqa tegishli kasblar ro'yxati

(MMK-2025) ga muvofiq kimyo sanoati tarmog'iga tegishli kasblar ro'yxati quyidagi 2-jadvalda keltirilmoqda:

T/r	Lavozim va kasblar kodi	Lavozim va kasblar nomi
1.	11200009	Direksiya direktori va o'rinbosarlari
2.	11200010	Direktor va o'rinbosarlari
3.	11200018	Ishlab chiqarish birlashmasi (bosh) direktori
4.	11200023	Korxona bosh direktori (boshlig'i, boshqaruvchisi) va o'rinbosarlari
5.	12190001	Aksiyadorlik jamiyatining boshqaruvi (direksiyasi) a'zosi
6.	13211002	Bosh asbobsoz
7.	13211004	Bosh dispetcher (sanoatda)
8.	13211012	Bosh mexanik (sanoatda)
9.	13211014	Bosh muhandis
10.	13211025	Ishlab chiqarish sanoati sohasida boshqarma (bo'lim, bo'linma) boshlig'i (mudiri)

11.	13211026	Ishlab chiqarish sanoatida (xizmat,guruh, sho'ba, sex, stansiya, punkt, uchastka, smena, ombor, otryad) boshlig'i (mudiri)
12.	13211027	Ishlab chiqarish sanoatida laboratoriya boshlig'i (mudiri)
13.	13211028	Ishlab chiqarish sanoatida usta
14.	13212008	Bosh energetik
15.	13212013	Dispetcherlik xizmati boshlig'i (mudiri)
16.	13219017	Nazorat ustasi (sex, uchastka)
17.	13220016	Bosh texnolog
18.	13220036	Konchilik, qazib olish sanoatida departament direktori (boshlig'i)
19.	13460013	Sho'ba (sektor) mudiri
20.	21130004	Kimyogar (Umumiy kimyo)
21.	21411001	Ishlab chiqarishda texnik masalalar bo'yicha professional-mutaxassis
22.	21411004	Muhandis-texnolog (umumiy)
23.	21451001	Kimyo muhandisi
24.	21451002	Kimyo texnologi
25.	31111002	Kimyo sohasida laborant tadqiqotchi
26.	31322005	Suvni kimyoviy tozalash apparatchisi
27.	31323004	Oqava suvlarni tozalash apparatchisi
28.	31330002	Ishlab chiqarish laboranti
29.	31330011	Xomashyo bo'yicha texnik-kimyogar
30.	71190039	Vakuum qurilmasi mashinisti
31.	72149007	Fizik-mexanik sinovlar laboranti
32.	81121008	Flotator (flotatorchi)
33.	81121029	Quyiltirgichlar apparatchisi
34.	81122018	Operator
35.	81219002	Aralashmalar va eritmalar tayyorlash apparatchisi
36.	81229004	Apparatchi
37.	81311008	Kimyoviy ishlab chiqarishda maydalovchi
38.	81312004	Bromlash apparatchisi
39.	81312005	Diazotlash apparatchisi
40.	81312014	Karboksillash apparatchisi
41.	81312015	Koagulyatsiya apparatchisi
42.	81312022	Metoksillash apparatchisi
43.	81312023	Oksimirlash apparatchisi
44.	81312025	Qizdirish apparatchisi
45.	81312026	Qorishtirgichlar apparatchisi
46.	81312027	Qumoqlash apparatchisi
47.	81312036	Tiklash apparatchisi
48.	81312037	Yenollash apparatchisi
49.	81313003	Asetofenolni (karbinol, qo'shimcha mahsulotlarni, oltingugurt, ftorli bor) ajratib olish apparatchisi
50.	81313013	Gazni quritish apparatchisi
51.	81313014	Gazni tozalash apparatchisi
52.	81313017	Havosizlantirish va filtrlash apparatchisi
53.	81313018	Ishqorli metallarni tozalash apparatchisi
54.	81313022	Namlik tasniflash bo'yicha apparatchi
55.	81313028	Suvni tuzsizlantirish apparatchisi
56.	81313029	Suyuqlikni tozalash apparatchisi

57.	81314002	Absorbsiya apparatchisi
58.	81314003	Alkilirlash apparatchisi
59.	81314004	Aralashtirgich apparatchisi
60.	81314006	Atsilirlash apparatchisi
61.	81314009	Degidrlash apparatchisi
62.	81314012	Elektrodializ apparatchisi
63.	81314013	Elektroliz apparatchisi
64.	81314014	Eritish apparatchisi
65.	81314019	Gazogeneratsiya apparatchisi
66.	81314020	Gidratatsiya apparatchisi
67.	81314021	Gidroliz apparatchisi
68.	81314022	Gidroxlrlash apparatchisi
69.	81314023	Haydash apparatchisi
70.	81314026	Ion almashinuv apparatchisi
71.	81314027	Ishqorda parchalash apparatchisi
72.	81314028	Ishqorlash apparatchisi
73.	81314030	Karbonizatsiya apparatchisi
74.	81314031	Kondensatsiya apparatchisi
75.	81314034	Konversiya apparatchisi
76.	81314035	Ksantogenlash apparatchisi
77.	81314040	Namlash apparatchisi
78.	81314043	Oksidlash apparatchisi
79.	81314044	Oksixlrlash apparatchisi
80.	81314045	Parchalash apparatchisi
81.	81314048	Piroliz apparatchisi
82.	81314049	Pishirish apparatchisi
83.	81314051	Polimerizatsiya apparatchisi
84.	81314056	Sintezlash apparatchisi
85.	81315002	Kimyoviy tolalarni eshish va o'rash operatori
86.	81315003	Kimyoviy tolalarni formalash apparatchisi
87.	81315015	Yigiruv eritmali tayyorlash apparatchisi
88.	81316001	Ammiak selitrasi (ikki oksidli xlor, kontaktli oltingugurt kislotasi, suyuq o'g'itlar) ishlab chiqarish apparatchisi
89.	81316003	Mochevina ishlab chiqarish apparatchisi
90.	81316005	Sulfat ammoniyni olish apparatchisi
91.	81317014	Kimyo sanoatida bo'yoqchi
92.	81319001	Adipin kislotasi ishlab chiqarish apparatchisi
93.	81319002	Adiponitril ishlab chiqarish apparatchisi
94.	81319005	AG-tuzi ishlab chiqarish apparatchisi
95.	81319016	Aralashtirish apparatchisi
96.	81319018	Asbopo'lat listlarni to'yintirish va quritish apparatchisi
97.	81319029	Bariy tuzlari ishlab chiqarish apparatchisi
98.	81319032	Bertoliy tuzi ishlab chiqarish apparatchisi
99.	81319046	Bug'lash qurilmasi operatori
100.	81319047	Bug'lash va qumoqlash apparatchisi
101.	81319064	Dori mahsulotlarini tayyorlash dastgohi apparatchisi
102.	81319065	Dozalash apparatchisi
103.	81319099	Fiksatsiya (filtrlash) apparatchisi

104.	81319113	Gaz ajratish apparatchisi
105.	81319130	Gidrosulfit natriy ishlab chiqarish apparatchisi
106.	81319140	Ion almashinuv operatori
107.	81319147	Issiqlik tashuvchilarni qizdirish apparatchisi
108.	81319152	Kaliy peroksidi ishlab chiqarish apparatchisi
109.	81319153	Kaliy selitrasi ishlab chiqarish apparatchisi
110.	81319154	Kalsinator mashinisti
111.	81319156	Katalizator tayyorlash apparatchisi
112.	81319157	Katalizator to'rlarini o'rnatuvchi
113.	81319166	Kimyo sanoati chiqindilarini qayta ishlash apparatchisi
114.	81319167	Kimyo sanoatida jo'vachi
115.	81319168	Kimyo sanoatida masofadan turib boshqarish pulti operatori
116.	81319169	Laborant
117.	81319170	Kimyoviy eritmalar tayyorlash apparatchisi
118.	81319172	Kimyoviy ishlab chiqarish apparatchisi
119.	81319174	Kimyoviy reagentlarni tayyorlash apparatchisi
120.	81319175	Kimyoviy reaktivlar ishlab chiqarish apparatchisi
121.	81319176	Kimyoviy tahlil laboranti
122.	81319180	Kislotalarni konsentratsiyalash apparatchisi
123.	81319192	Kompleks birikmalar olish apparatchisi
124.	81319195	Kontakt massa ishlab chiqarish apparatchisi
125.	81319198	Korund ishlab chiqarish apparatchisi
126.	81319204	Kristallash apparatchisi
127.	81319253	Natriy nitrati va niritini ishlab chiqarish apparatchisi
128.	81319260	Neytrallash apparatchisi
129.	81319263	Nitrofokslar ishlab chiqarish apparatchisi
130.	81319269	Ohak sutini tayyorlash apparatchisi
131.	81319270	Ohakni so'ndirish apparatchisi
132.	81319271	Ohakni so'ndiruvchi
133.	81319315	Polimerizatorchi
134.	81319340	Qattiq mahsulot olishga mo'ljallangan bug'lash apparatlari apparatchisi
135.	81319360	Quritish apparatchisi
136.	81319369	Quticha moylash (quticha to'ldirish, to'ldirish) dastgohlari operatori
137.	81319370	Quyish va kesish apparatchisi
138.	81319377	Regeneratsiya apparatchisi
139.	81319378	Rekuperatsiya apparatchisi
140.	81319390	Sentrifugalash apparatchisi
141.	81319407	Silikagellar ishlab chiqarish apparatchisi
142.	81319409	Silikat yelim ishlab chiqarish apparatchisi
143.	81319419	Sintetik yelimlovchi smola ishlab chiqarish bo'yicha apparatchi
144.	81319426	Smolani matirovkalash apparatchisi
145.	81319434	Sovun tayyorlash apparatchisi
146.	81319438	Sterilizatsiyalash apparatchisi
147.	81319455	Suyuq mahsulot olishga mo'ljallangan bug'lash apparatlari apparatchisi
148.	81319457	Tajribaviy ishlab chiqarish qurilmasi apparatchisi
149.	81319478	Tindirish apparatchisi
150.	81319483	To'qimachilik sanoati kalandrchisi (g'altaklovchisi)
151.	81319484	To'qimachilik sanoatida mersefizatsiya apparatchisi

152.	81319489	To'yintirish agregatlari apparatchisi
153.	81319490	To'yintirish apparatchisi
154.	81319497	Uglekislota olish apparatchisi
155.	81319501	Vakuumlash (nitrozlash, saturatsiya, sovitish, cho'zish, elash) apparatchisi
156.	81319502	Vakuum-qabulqilgichlar apparatchisi
157.	81319503	Vakuum-quritish qurilmasi apparatchisi
158.	81319515	Xom aralashmalar tayyorlash apparatchisi
159.	81319517	Xomashyoni tayyorlash va yarim tayyor mahsulotlar va mahsulotlarni chiqarish bo'yicha ma'mur (apparatchi)
160.	81319523	Yarim o'tkazgichli materiallar ishlab chiqarish va kimyoviy tozalash bo'yicha apparatchi
161.	81319536	Yuvish apparatchisi
162.	81541005	Xlorlash apparatchisi
163.	81549029	Kuydirish apparatchisi
164.	81607003	Bug'lash apparatchisi
165.	81609010	Boshqaruv pulti operatori
166.	81819040	Markaziy pult boshqarmasi operatori
167.	81819054	Puflash yarimavtomati operatori
168.	81822006	Qozonxona operatori
169.	81829015	Havoni ajratish apparatchisi

5. Yangi ishlab chiqilishi rejalashtirilgan kasbiy standartlar haqida ma'lumot

T/r	Kasbiy standartlar soni	Qamrab olinadigan lavozim (kasb)lar soni	Ishlab chiqiladigan yil va oy
1.	6	21	2025-yil, dekabr
2.	10	40	2026-yil, dekabr

6. Tarmoq malaka ramkasi malaka darajalarining tavsifi

Malaka darajasi		Bilim	Ko'nikma (mahorat)	Mas'uliyat va mustaqillik	Kasbiy faoliyat turlari va lavozim (kasb)lar kodi hamda nomi
Milliy malaka ramkasi (MMR)	Tarmoq malaka ramkasi (TMR)				
1	1	O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasi bo'yicha elementar va boshlang'ich umumiy bilimlar	Belgilangan qoidalarga muvofiq standart va oddiy vazifalarni bajarish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar	O'z harakatlari va ish natijalari uchun javobgarlik; O'zganing bevosita nazorati va kuzatuv ostida ishlash	
2	2	Kimyoviy ishlab chiqarishning asosiy jarayonlari, uskunalari va xomashyosi haqida boshlang'ich nazariy tushunchalar; Texnologik jarayonlarda ishlatiladigan kimyoviy moddalarning xavf darajalari va belgilanish tizimini (markirovka) qoidalari; Ish joyida xavfsizlik, mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi hamda atrof-muhitni muhofaza qilish qoidalari; Oddiy texnik hujjatlar, belgilar, ko'rsatmalar va yo'riqnomalar bilan ishlash asoslari; Texnik jarayonlarda qo'llaniladigan o'lchov birliklari va	Oddiy texnologik amallarni tayyorlash, aralashtirish, tozalash, tashish va o'lchash; Asbob-uskunalarini yo'lga qo'yish, kuzatish va tozalash ishlarini oddiy ko'rsatmalarga muvofiq amalga oshirish; Xomashyo, yarim tayyor mahsulot va chiqindilar bilan ishlashda xavfsizlik choralariga amal qilish; Nazoratchi yoki ustaning topshiriqlariga muvofiq ishlab chiqarish jarayonida yordamchi ishlarni bajarish;	Ishni bevosita rahbar nazorati ostida bajarish; Belgilangan yo'riqnomalar va xavfsizlik qoidalariga qat'iy amal qilish; Faoliyat natijalari uchun shaxsiy mas'uliyatni his qilish; Ish jarayonida jamoa a'zolari bilan o'zaro hamkorlikda ishlash; O'z faoliyatini mehnat intizomi, xavfsizlik va sifat talablariga mos ravishda tashkil etish.	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 81549029 Kuydirish apparatchisi 81319517 Xomashyoni tayyorlash va yarim tayyor mahsulotlar va mahsulotlarni chiqarish bo'yicha ma'mur (apparatchi) 81319260 Neytrallash apparatchisi 81319174 Kimyoviy reagentlarni tayyorlash apparatchisi 81319099 Fiksatsiya (filtrlash) apparatchisi 81319016 Aralashtirish apparatchisi

		asbob-uskunalarining asosiy turlari; Jamoaviy ishlash, mehnat intizomi va ishlab chiqarish madaniyati haqida umumiy qoidalar.	Ish joyini tartibda saqlash, sanitariya-gigiyena va ekologik talablarni bajarish; Ish paytida yuzaga keladigan oddiy texnik nosozliklarni rahbarga xabar qilish.		81312027 Qumoqlash apparatchisi 31322005 Suvni kimyoviy tozalash apparatchisi 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish: 81319478 Tindirish apparatchisi 81319204 Kristallash apparatchisi 81319065 Dozalash apparatchisi 81319016 Aralashtirish apparatchisi 20.15 O'g'itlar va azotli birikmalar ishlab chiqarish 81319260 Neytrallash apparatchisi 81316001 Ammiak selitrasi (ikki oksidli xlor, kontaktli oltingugurt kislotasi, suyuq o'g'itlar) ishlab chiqarish apparatchisi 81319065 Dozalash apparatchisi 71.20 Texnik sinovlar va tahlillar 81319174 Kimyoviy reagentlarni tayyorlash apparatchisi
3	3	Kimyoviy ishlab chiqarish jarayonlarining tuzilishi, bosqichlari va o'zaro bog'liqligi haqida tizimli tushunchalar;	Texnologik jarayonlarning alohida bosqichlarini mustaqil bajara olish; Asbob-uskunalar, apparatlar va nazorat-o'lchov vositalarini to'g'ri	Asosiy ishlab chiqarish faoliyati (asosiy ishlab chiqarishda); Faqat yaxshi o'rgatilgan ish	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish

		Kimyoviy moddalarning asosiy turlari, ularning xossalari, saqlash va tashish qoidalari; Texnologik jarayonlarda qo'llaniladigan uskuna, apparat va nazorat-o'lchov asboblarning ishlash prinsipi va vazifalari; Ishlab chiqarishda xavfsizlik, mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi va ekologik talablar bo'yicha me'yori; Texnologik hujjatlar, ishlab chiqarish kartalari, sxemalar va texnik ko'rsatmalar bilan ishlash tamoyillari; Ishlab chiqarishdagi jarayonlarni sifat nazorati nuqtai nazaridan baholashning asosiy mezonlari; Kimyoviy jarayonlar natijasida yuzaga keladigan chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash usullari.	sozlay olish va ulardan foydalana olish; Ishlab chiqarish jarayonida kimyoviy moddalarni tayyorlash, aralashtirish, reaksiya jarayonini boshqarish bo'yicha amallarni bajara olish; Ish jarayonida yuzaga keladigan oddiy nosozliklarni aniqlab, ularni bartaraf etish yoki rahbariga xabar berish bo'yicha choralarni ko'rish; Ish joyida xavfsizlik, sanitariya va ekologik talablarni amalda qo'llay olish; Texnik hujjatlarda berilgan yo'riqnomalar, ko'rsatmalar va standartlarga muvofiq ishlarni bajarish; Ishlab chiqarish jarayonini sifat nazorati ko'rsatkichlariga asosan baholay olish; Jamoadi ishlash, yangi xodimlarga amaliy yordam ko'rsatish va tajriba almashish ko'nikmalarini egallash.	sharoitidagi o'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik; Mavjud algoritm va yo'l-yo'riqlarga muvofiq nazorat ostida standart va oddiy vazifalarni bajarish, muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish.	20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 81609010 Boshqaruv pulti operatori 81541005 Xlorlash apparatchisi 81319168 Kimyo sanoatida masofadan turib boshqarish pulti operatori 81314045 Parchalash apparatchisi 81314026 Ion almashinuv apparatchisi 81313029 Suyuqlikni tozalash apparatchisi 81313028 Suvni tuzsizlantirish apparatchisi 81312025 Qizdirish apparatchisi 81219002 Aralashmalar va eritmalar tayyorlash apparatchisi 81122018 Operator (kimyo sanoatida) 31323004 Oqova suvlarni tozalash apparatchisi 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish: 81319523 Yarim o'tkazgichli materiallar ishlab chiqarish va kimyoviy tozalash bo'yicha apparatchi
--	--	---	---	---	---

					81319360 Quritish apparatchisi 81314045 Parchalash apparatchisi 81314043 Oksidlash apparatchisi 81314034 Konversiya apparatchisi 81314021 Gidroliz apparatchisi 81313014 Gazni tozalash apparatchisi 81314014 Eritish apparatchisi Ekstragirlash apparatchisi Adsorbsiya apparatchisi 20.15 O'g'itlar va azotli birikmalar ishlab chiqarish 81319113 Gaz ajratish apparatchisi 81314056 Sintezlash apparatchisi 81314043 Oksidlash apparatchisi 81314034 Konversiya apparatchisi 81314013 Elektroliz apparatchisi 81314002 Absorbsiya apparatchisi 81319 Gaz generatsiyasi apparatchisi 71.20 Texnik sinovlar va tahlillar 81319176 Kimyoviy tahlil laboranti
--	--	--	--	--	---

					81319175 Kimyoviy reaktivlar ishlab chiqarish apparatchisi 81319169 Laborant 72149007 Fizik-mexanik sinovlar laboranti
4	4	Kimyoviy ishlab chiqarish sohasidagi o'zgarishlar va yangi normativ-huquqiy hujjatlar, standartlar va talablarni tahlil qilish va qo'llash usullari; Elektr va mexanik jihozlarning tuzilishi, ishlash prinsiplari va texnik xususiyatlarini chuqur tushunish, ularni samarali ishlatish va texnik holatini baholash tartibi; Uskunalarining ishlash va ekspluatatsiya holatini tekshirish, va ularga bog'liq standartlar va talablari; Texnik hujjatlarni tahlil qilish, texnologik jarayonlarni ishlab chiqish va ularning talablarga muvofiqligini tekshirish tartibi; Qurilmalar va jihozlarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik va ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlash bo'yicha talablar; Texnik ishlarni bajarishda muammolarni aniqlash, ularni bartaraf etish va ish jarayonlarini	Mexanizmlar, elektron uskunalar, transport vositalarini boshqarishda samarali va xavfsiz usullarni ishlab chiqish, ularning ishlash prinsiplarini va tartiblarini chuqur tushunish va monitoring qilish; Elektr va mexanik jihozlarga kompleks texnik xizmat ko'rsatish, ularning holatini baholash va yuqori samaradorlikka erishish uchun mukammal ta'mirlash ishlarini amalga oshirish; Texnik vositalar va qurilmalarni kompleks ishlatish, ta'mirlash va modernizatsiya qilish jarayonlarini tashkil etish va optimallashtirish, yoqimsiz holatlarning oldini olish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqish;	Har qanday murakkab texnik va texnologik jarayonlarda mustaqil qarorlar qabul qilish va ularning natijalari uchun to'liq javobgar bo'lish; Har xil mexanizmlar, elektr uskunalar va qurilmalar bilan bog'liq murakkab vazifalarni bajarishda samaradorlik va xavfsizlik talablarini mustahkam saqlash, barcha jarayonlar va ish natijalarini nazorat qilish; Jarayonlarning samaradorligi va xavfsizligini ta'minlash uchun texnik va texnologik hujjatlarga asosan mustaqil ishlash, shaxsiy ishlatish va ekspluatatsiya	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 81819040 Markaziy pult boshqarmasi operatori 81607003 Bug'lash apparatchisi 20.15 O'g'itlar va azotli birikmalar ishlab chiqarish 81607003 Bug'lash apparatchisi 81316003 Mochevina ishlab chiqarish apparatchisi

		optimallashtirish usullarini tatbiq qilish usullari; Asboblar va qurilmalarning maqsadi va ishlash prinsiplarini chuqur va aniq tushunish, ularning samarali va xavfsiz ishlashi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish tartibi; Detallar va butlovchi qismlarning tez yaroqsiz bo'lishiga olib keladigan omillarni aniqlash va ularni oldini olishga oid ishlanmalarni amalga oshirish usullari; Detallar va butlovchi qismlarni almashtirish jarayonini ishlab chiqish, qo'llaniladigan usullar va texnik qo'llanmalar; Qurilmalarda paydo bo'ladigan nuqsonlarni tahlil qilish, ularni bartaraf etish usullari.	Mehnat vositalari va predmetlarini chuqur tahlil qilish, ularni ishga tayyorlash, xavfsizlik talablariga muvofiqligini ta'minlash va samarali ishlash uchun aniq texnik usullar qo'llash; Har qanday texnik va texnologik muammolarni samarali hal qilish, ularga diagnostik qo'yish va ishlash jarayonlarini optimallashtirish; Elektr va mexanik jihozlarning ishlash jarayonlarini tahlil qilish va tahliliy ishlashga asoslangan qarorlar qabul qilish.	qoidalarini samarali qabul qilish va qo'llash; Muammolarni va nuqsonlarni aniqlashda mustaqillikka ega bo'lish, ularni tez va samarali hal qilish, qarorlar qabul qilishda tashkilotning talablariga muvofiq yo'l-yo'riqlarni izchil bajarish; Muammolarni hal qilishda har bir qarorning natijalarini aniq baholash, ularning samaradorligini va xavfsizligini ta'minlash, va yangi ishlanmalarni joriy qilishda oldindan rejalashtirishni amalga oshirish; Murakkab vaziyatlarda ishlash va to'g'ri qarorlar qabul qilish, mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlash va birgalikda	
--	--	--	--	--	--

				muammolarni bartaraf etish; Ish jarayonidagi yuqori samaradorlikni ta'minlash uchun innovatsion yondashuvlarni va yangi texnologiyalarni joriy qilish.	
5	5	Kimyoviy ishlab chiqarish sohasidagi barcha normativ-huquqiy hujjatlar, standartlar, talablar va ularning amaliy qo'llanilishini chuqur tahlil qilish va mutlaq muvofiqlikni ta'minlash; Elektr va mexanik jihozlarning tuzilishi, ishlash prinsiplari va texnik xususiyatlari bo'yicha mukammal bilimlar, yangi texnologiyalar va innovatsiyalardan foydalanish yo'llari; Uskunalarining ishlashini optimallashtirish, ularning ekspluatatsiya shartlarini va ishlash samaradorligini ta'riflash va ularga asoslangan tadqiqotlar olib borish; Texnik hujjatlarni yaratish, tahlil qilish va texnologik jarayonlarni ishlab chiqishda innovatsion	Muammolarga ijodiy yechimlarni ishlab chiqish; Mexanizmlar, elektron uskunalar va transport vositalarini kompleks tarzda boshqarish, ularni optimal holatda ishlatish, monitoring qilish va ishlash samaradorligini oshirish uchun murakkab texnologiyalardan foydalanish; Elektr va mexanik jihozlar uchun strategik ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish planlarini ishlab chiqish, texnologiyalar va materiallarni yangilash orqali tizimlar ishlashini optimallashtirish; Texnik vositalar va qurilmalarni kompleks ishlatish, modernizatsiya	Texnik va texnologik jarayonlarning barcha yo'nalishlarida mustaqil qarorlar qabul qilish, strategik maqsadlarga erishish uchun zarur bo'lgan usullar va yo'l-yo'riqlarni ishlab chiqish va tatbiq qilish; Ish jarayonlarini boshqarishda barcha sohalarda yuqori darajada mas'uliyatni his qilish, har bir qarorning natijasini va ta'sirini o'z zimmasiga olish, shunchaki standartlar bilan cheklanmasdan, ijobiy natijalarga erishish uchun innovatsion	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 31111002 Kimyoviy-texnologik tadqiqot laboranti 31330011 Xomashyo bo'yicha texnik-kimyogar 71.20 Texnik sinovlar va tahlillar: 31330002 Ishlab chiqarish laboranti

		yondashuvlarni tatbiq qilish, jarayonlar bilan bog'liq barcha talablar; Qurilmalar va jihozlarni ekspluatatsiya qilishda xavfsizlik, energiya samaradorligi, iqtisodiy va ekologik talablarni qondirish, yangilash va ta'mirlash ishlarni samarali boshqarish usullari; Texnik ishlarni amalga oshirishda muammolarni aniqlash, ularni kompleks va tizimli yondashuv orqali bartaraf etish, va ishlab chiqarish jarayonini optimallashtirish bo'yicha strategik qarorlar va qoidalar; Asboblar, qurilmalar va ularning ishlash prinsiplari, yangi texnik hamda texnologik ishlanmalarni joriy qilish, ularning samaradorligi va ishlash xavfsizligini ta'minlash usullari; Detallar va butlovchi qismlarning ishlash qurilmalarda yuzaga kelgan nuqsonlarni aniqlash, bartaraf etish va ularni oldini olishga qaratilgan kompleks tizimlar.	qilish va ularni ekspluatatsiya qilish jarayonlarini mukammal baholash, barcha xavfsizlik talablariga muvofiq holda ishlashga ishonch hosil qilish; Mehnat vositalari va predmetlarini aniq va samarali ishga tayyorlash, ularning xavfsizligini ta'minlash va yangi usullar orqali ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish; Muammolarni samarali hal qilish va ularning sabablarini aniqlash uchun kompleks tahlillar olib borish, yangi texnologiyalarni integratsiya qilish va innovatsion qarorlar ishlab chiqish; Muhim texnik va texnologik qarorlarni qabul qilish, ishlab chiqarish jarayonlarini strategik boshqarish va ta'mirlash ishlarini samarali boshqarish, ixtisoslashgan	yondashuvlar ishlab chiqish; Jarayonlarning samaradorligi va xavfsizligini ta'minlashda mutlaq mustaqillikka ega bo'lish, murakkab muammolarni har tomonlama tahlil qilib, ularni eng optimal yo'llar bilan hal qilish; Yangi texnologiyalar va ishlanmalarni joriy qilish, ularning ishlashini tahlil qilish va ishlatish samaradorligini ishonchli tarzda baholash; Texnik va texnologik muammolarni bartaraf etishda strategik yondashuvlarni amalga oshirish, ish jarayonlarini rivojlantirish va innovatsion g'oyalarni tatbiq qilish;	
--	--	--	---	---	--

			bilim va tajriba asosida ishlash; Elektr va mexanik jihozlarning ishlash jarayonlarini kuzatish, ularni takomillashtirish, samaradorligini oshirish va texnologik innovatsiyalardan foydalanish.	Qabul qilingan qarorlar va amalga oshirilgan jarayonlar uchun to'liq mas'uliyatni olish, ularning natijalarini tahlil qilish va tashkilotning umumiy maqsadlariga moslashtirish; Jamoa va tashkilotning murakkab vazifalarini samarali ishlashga moslashtirish, yuqori darajadagi mustaqillik va mas'uliyatni saqlab turish.	
6	6	O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari, boshqa normativ-huquqiy hujjatlari; Mahsulot sifatini boshqarish uchun uslubiy va me'yoriy-texnik materiallar; Texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish usullari; Mahsulotlarning asosiy texnologik va dizayn ma'lumotlari; Standartlar, texnik xususiyatlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari; Texnologik ko'rsatmalar, tizimlarni, ishlab chiqarishni	Kimyo ishlab chiqarish bo'limi yoki texnologik yo'nalish faoliyatini kompleks boshqarish; Ishlab chiqarish jarayonlarini rejalashtirish va optimallashtirish, resurslardan (xomashyo, energiya, vaqt, xodim, uskunalar) samarali foydalanishni ta'minlash; Mahsulot sifati va ishlab chiqarish barqarorligini	Mehnat yoki o'qishning kutilmagan kontekstida qaror qabul qilish darajasida mas'uliyatni qabul qiluvchi, faoliyatning murakkab texnik va professional turlarini boshqarish; Yakka tartibdagi va jamoaviy rivojlanish sohasida o'ziga mas'uliyatni qabul qilish.	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 21451002 Kimyo texnologiyasi 21451001 Muhandis kimyogar 21411004 Muhandis-texnolog (umumiy) 21130004 Kimyogar (Umumiy kimyo)

		texnik nazorat qilish vositalari va usullari; Tayyor mahsulot, xomashyo, materiallar, yarim tayyor mahsulotlar, butlovchi buyumlarni qabul qilish va saqlash qoidalari; Iqtisodiyot asoslari, mehnatni tashkil qilish, ishlab chiqarish va boshqarish; Mehnat huquqi; Sanoat mahsulotlari sifatini sertifikatlash tartibi; Mahsulotlarni sinovdan o'tkazish va qabul qilish qoidalari; Mahsulotlar (ishga, xizmatlar) sifatini tasdiqlovchi texnik hujjatlarni tayyorlash tartibi; Xavfsizlik me'yorlari va mehnat muhofazasi, ishlab chiqarish sanitariyasi, sanoat va yong'in xavfsizligi talablari.	oshirish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilish; Sanoat xavfsizligi va ekologik me'yorlarga rioya etilishini nazorat qilish hamda ishlab chiqarish natijalari yuzasidan tahlil va hisobotlarni shakllantirish.		21411001 Ishlab chiqarishda texnik masalalar bo'yicha professional-mutaxassis 13219017 Nazorat ustasi (sex, uchastka) 13211028 Ishlab chiqarish sanoatida usta 13211004 Bosh dispatcher (sanoatda) 12190001 Aksiyadorlik jamiyatining boshqaruvi (direksiyasi) a'zosi 21451001 Kimyo muhandisi
7	7	Kasbiy sohada yangi amaliy bilimlarni yaratish; O'zbekiston Respublikasi tegishli iqtisodiy faoliyat turining rivojlanish yo'nalishlarini belgilaydigan qonun hujjatlari va me'yoriy hujjatlar; Mehnat huquqi;	Yangi bilimlarni, tartibotlarni rivojlantirish va turli sohalarga taalluqli bilimlarni integratsiyalash uchun o'tkaziladigan ilmiy-tadqiqotlarda va faoliyatda innovatsiya talab qilinadigan maxsus tadqiqot o'tkazish;	Murakkab, kutilmagan va yangi strategik yondashuvlarni talab qiluvchi professional yoki o'quv kontekstlarni boshqarish va ushbu kontekstlarni o'zgartirish;	20.11 Sanoat gazlari ishlab chiqarish 20.13 Boshqa asosiy noorganik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 20.14 Boshqa asosiy organik kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 20.60 Sun'iy tolalar ishlab chiqarish

		Korxonalarda iqtisodiy ishlarni tashkil etish bo'yicha uslubiy materiallar; Korxonaning ishlab chiqarish texnologiyasi asoslari; Korxonani boshqarishning iqtisodiy usullari; Iqtisodiy faoliyatning tegishli shaklidagi fan va texnikaning mahalliy va xorijiy yutuqlari va iqtisodiy ishlarni tashkil etish va takomillashtirish, ishlab chiqarishni tashkil etish, mehnat va menejmentni tashkil etishda yetakchi tashkilotlarning tajribasi; Profil, ixtisoslik va korxonaning tuzilishi; Korxonani texnik va iqtisodiy rivojlantirish istiqbollari; ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish; Tashkilotning ishlab chiqarish-iqtisodiy va ijtimoiy faoliyati rejalarini ishlab chiqish va tasdiqlash tartibi; Mahsulotlarning yangi turlarini, asbob-uskunalarini, texnologiyalarni, ratsionalizatorlik takliflari va ixtirolarni kiritishdan iqtisodiy samaradorlikni hisoblash tartibi;	Faoliyat, usullar va natijalar va professional faoliyat sohasi va undan tashqari sohalar uchun qisqa muddatli va uzoq muddatli oqibatlarni tanqidiy baholash; Ishlab chiqarish yoki texnologik yo'nalish bo'yicha strategik rejalashtirish; Yangi texnologiya yoki uskunani joriy etish bo'yicha texnik yechim ishlab chiqish; Ishlab chiqarish liniyasini modernizatsiya qilish, samaradorlikni oshirish.	Professional bilimlar va amaliyotga hissa qo'shish va jamoalar strategik mehnat unumdorligini tekshirish bo'yicha mas'uliyatga ega bo'lish.	20.59 Boshqa toifalarga kiritilmagan kimyoviy moddalar ishlab chiqarish 13220016 Bosh texnolog 13212013 Dispetcherlik xizmati boshlig'i (mudiri) 13211027 Ishlab chiqarish sanoatida laboratoriya boshlig'i (mudiri) 13211025 Ishlab chiqarish sanoati sohasida boshqarma (bo'lim, bo'linma) boshlig'i (mudiri) 13211014 Bosh muhandis 11200009 Direksiya direktori va o'rinbosarlari 11200010 Direktor va o'rinbosarlari 11200018 Ishlab chiqarish birlashmasi (bosh) direktori 11200023 Korxona bosh direktori (boshlig'i, boshqaruvchisi) va o'rinbosarlari 13211002 Bosh asbobsoz 13211012 Bosh mexanik (sanoatda) 13211026 Ishlab chiqarish sanoatida (xizmat, guruh, sho'ba, sex, stansiya, punkt, uchastka, smena, ombor, otryad) boshlig'i (mudiri) 13212008 Bosh energetik
--	--	--	--	--	--

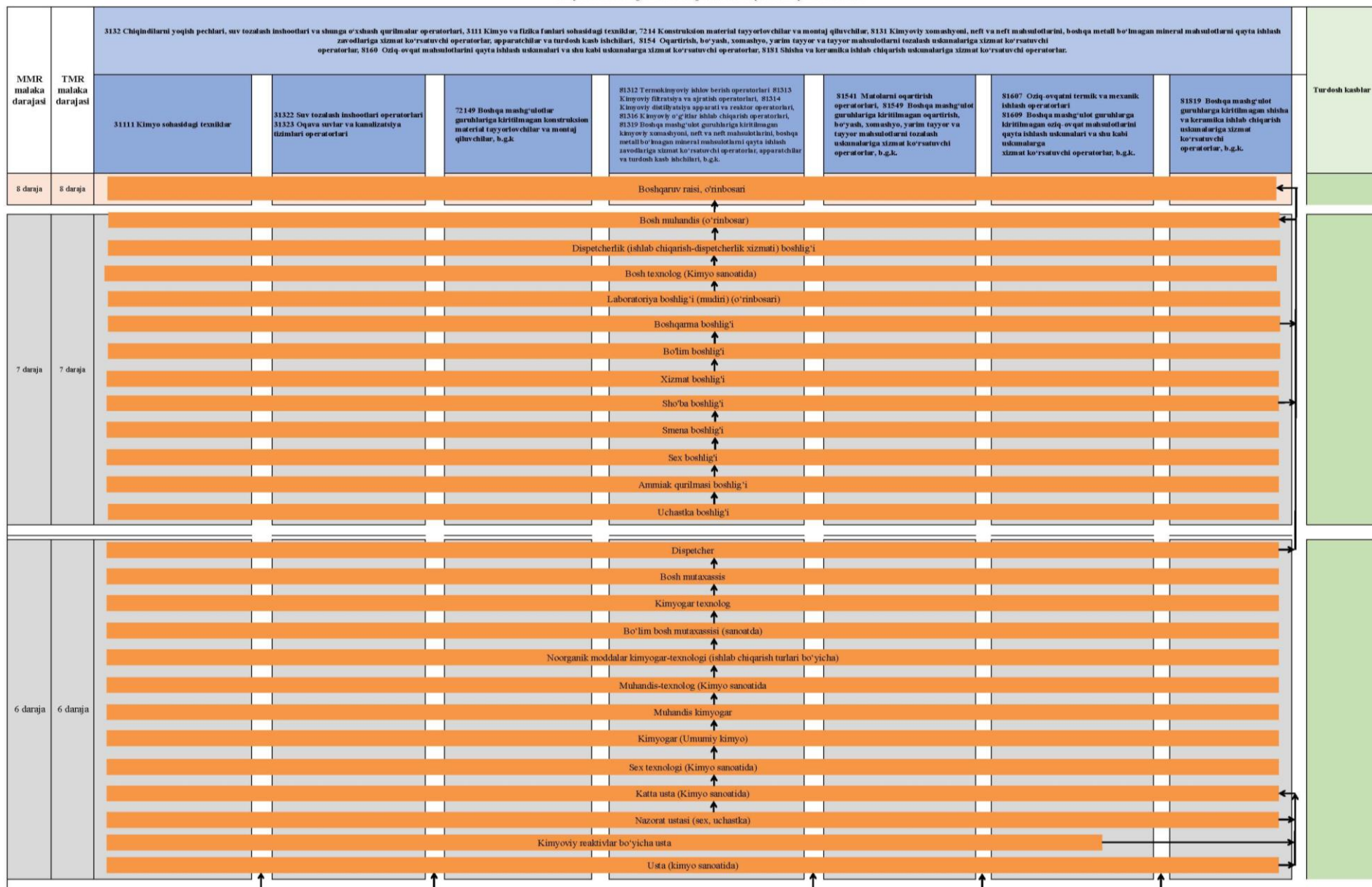
		Moddiy, mehnat va moliyaviy xarajatlar standartlarini ishlab chiqish tartibi; Xo'jalik shartnomalarini tuzish va bajarish tartibi; Korxonada rejalashtirilgan ishlarni tashkil etish; Mehnatni tashkil etish choralari; ichki mehnat qoidalari; Tegishli iqtisodiy faoliyat turining rivojlanish yo'nalishlarini belgilaydigan qonun hujjatlari va me'yoriy hujjatlar; Davlat organlarining iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlarini va tegishli iqtisodiy faoliyat turlarini belgilaydigan qarorlari; Korxona faoliyati, korxona yo'nalishi, ixtisosi va tuzilishiga tegishli uslubiy materiallar; Iqtisodiy faoliyatning tegishli turidagi ilmiy va texnik yutuqlar; Ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish; Ishlab chiqarishni tashkil etish texnologiyasi; Korxonaning ishlab chiqarish va tadbirkorlik faoliyati rejalarini tayyorlash va tasdiqlash tartibi; Korxonani boshqarish va boshqarish usullari;			13220036 Konchilik, qazib olish sanoatida departament direktori (boshlig'i) 13460013 Sho'ba (sektor) mudiri
--	--	---	--	--	---

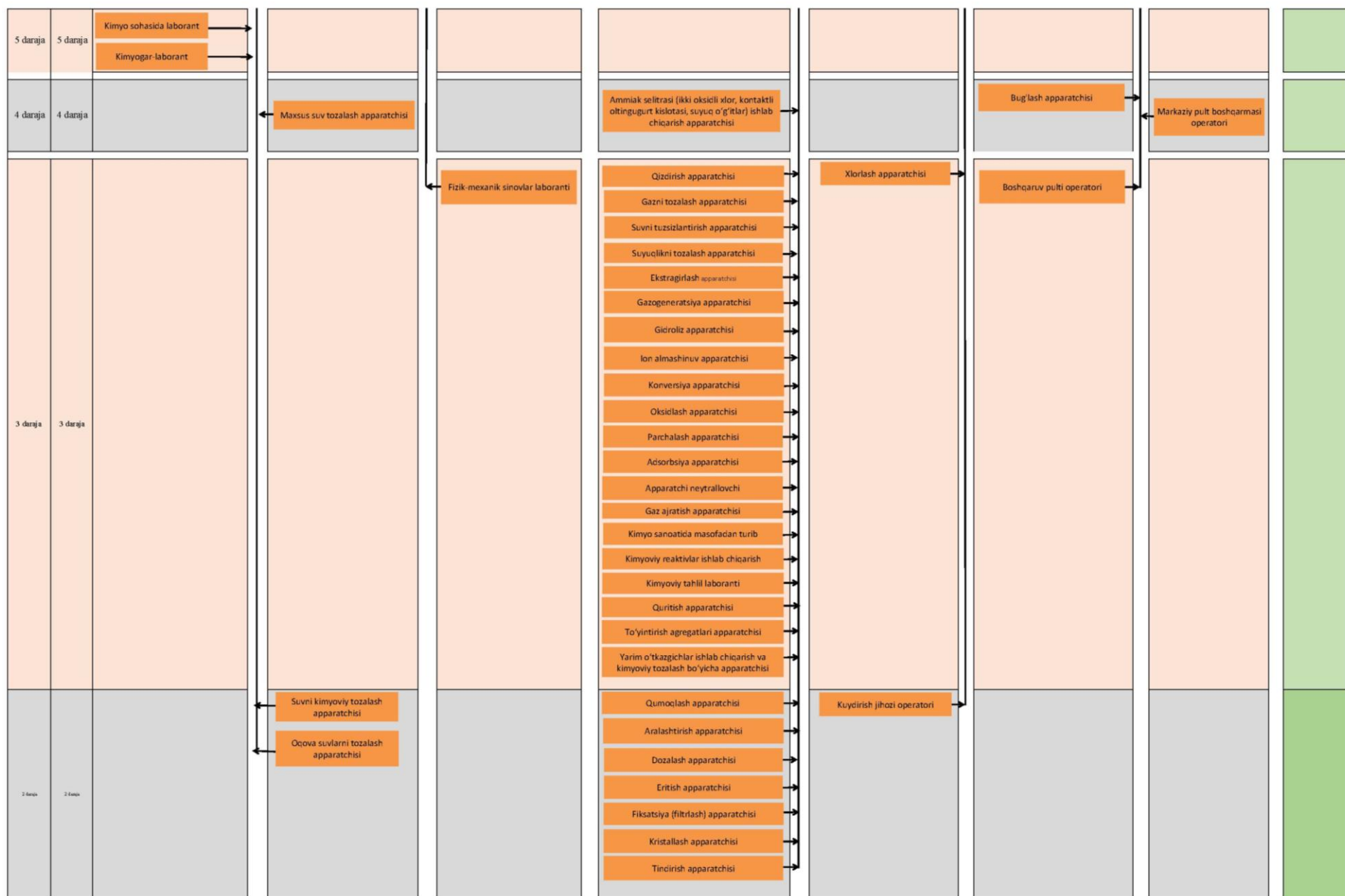
		Xo'jalik va moliyaviy shartnomalarini tuzish va bajarish tartibi; Xavfsizlik me'yorlari va mehnat muhofazasi, ishlab chiqarish sanitariyasi, sanoat va yong'in xavfsizligi talablari.			
8	8	O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari va me'yoriy-huquqiy asoslari; Iqtisodiy faoliyatni, soliq va mehnat munosabatlarini tartibga soluvchi huquqiy tizim; Korxonaning texnik, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish strategiyasi; Buxgalteriya hisobi, moliyaviy tahlil, investitsiya va kreditlash asoslari; Biznes-rejalashtirish va strategik boshqaruv tamoyillari; Bozor iqtisodiyoti qonuniyatlari, raqobat muhiti va marketing asoslari; Korxonaning bozor mavqeyini aniqlash va rivojlantirish strategiyasi; Ilmiy-texnik yutuqlar va ilg'or mahalliy hamda xorijiy tajribalar; Ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarishning zamonaviy usullari;	Yangi bilim va yechimlarga olib keladigan loyihalarni tadqiq qilish, ishlab chiqish va amalga oshirish; Ilmiy hamda yangilikka asoslangan faoliyat natijalarini oldindan baholash va kasbiy hamda ijtimoiy sohalarda keng ko'lamli o'zgarishlarni boshqarish; Murakkab ishlab chiqarish va ilmiy jarayonlarni boshqarish; Ixtisoslashgan ilmiy izlanishlar va yangiliklar yo'nalishida yuzaga kelayotgan yangi muammolarni aniqlash hamda ularning yechimlarini ishlab chiqish; Ilmiy izlanish va yangiliklar sohasidagi dolzarb muammolarni hal etish uchun mavjud bilim va	Mehnat yoki o'quv sohasida, jumladan, tadqiqot yo'nalishida yangi g'oyalar yoki jarayonlar ishlab chiqarishda yuksak darajadagi obro', innovatsiyalar, mustaqillik va professional mukammallikni namoyon qilish.	

		Xo'jalik va moliyaviy shartnomalarni tuzish va ijro etish tartibi; Korxona iqtisodiyoti, moliyasi va resurslarni boshqarish mexanizmlari; Mehnat va ijtimoiy munosabatlarni tartibga solish tamoyillari; Mehnat muhofazasi, xavfsizlik, sanitariya va yong'in xavfsizligi talablari.	amaliyotni qayta ko'rib chiqish, umumlashtirish va baholash usullarini qo'llash; Olingan natijalarni asosli tahlil qilish, solishtirish va xolis baholash; Uzoq muddatli rivojlanish rejasini ishlab chiqish va amalga oshirish.		
--	--	--	---	--	--

7. Tarmoqning funksional xaritasi

Kimyo sanoati va unga mansub bo'lgan kasblar bo'yicha kasbiy malaka xaritasi

8. Tarmoq malakalar ramkasini ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	"O'zkimyosanoat" AJ Xodimlar bilan ishlash boshqarmasi boshlig'i	Aripov Voxid Valiyevich
2.	"O'zkimyosanoat" AJ Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha bosh mutaxassis, tarmoq kengashi kotibi	Bibutov Omon Sadullayevich
3.	"O'zkimyosanoat" AJ Texnik jihatdan tartibga solish va ishlab chiqarishni muvofiqlashtirish departamenti bosh mutaxassisi	Umarov Xaitvay Usmanovich
4.	"Navoiyazot" AJ Boshqaruv raisi v.b.	Samadov Farrux Xamzayevich
5.	"Maxam-Chirchiq" AJ Boshqaruv raisi	Mannonov Dilshod Erkinovich
6.	"Ammofos-Maxam" AJ Boshqaruv raisi	Umarov Iskandar Gayratovich
7.	"Qo'ng'irotd soda zavodi" MCHJ XK Bosh direktori	Shamuratov Shuxrat Toremuratovich

Mazkur Tarmoq malakalar ramkasi Kimyo sanoati sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 20-yanvar 2026-yildagi 1-son yig'ilishida muhokama qilingan.

Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining 14-yanvar 2026-yildagi TMR-001-son xulosasi.

Kimyo sanoati sohasi

TARMOQ MALAKA RAMKASI

Kimyo sanoati sohasida kasbiy malakalarni
rivojlantirish bo'yicha
tarmoq kengashi

